

Nr 181

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt, m. m.; given Stockholms slott den 6 november 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att
dels antaga härvid fogat förslag till förordning angående ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt
dels ock bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

BERTIL

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

Förslag framlägges om sänkning av sjömansskatten i samma utsträckning som i proposition nr 164 föreslagits beträffande den statliga inkomstskatten.

Förslag

till

förordning angående ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295)
om sjömansskatt

Härigenom förordnas, att 7 § 1 mom. förordningen den 16 maj 1958 om sjömansskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att anvisningarna till 10 § nämnda förordning ävensom de vid förordningen fogade sjömansskatttabellerna skola upphöra att gälla.

(Gällande lydelse)

7 §.

1 mom. För här i riket bosatt sjöman skall sjömansskatt utgå för månad och beräknas

a) vid anställning ombord på fartyg, som huvudsakligast användes i fjärrfart, enligt vid denna förordning fogad sjömansskatttabell I, samt

b) vid anställning ombord på annat fartyg enligt vid denna förordning fogad sjömansskatttabell II.

I särskilda fall må sjömansskattnämnden föreskriva, att sjömansskatt skall erläggas enligt tabell I jämväl vid anställning ombord på fartyg, som användes i närfart.

(Föreslagen lydelse)

7 §.

1 mom. För här i riket bosatt sjöman skall sjömansskatt utgå för månad och beräknas enligt sjömansskatttabell.

Skilda sjömansskatttabeller skola användas

a) vid anställning ombord på fartyg, som huvudsakligast användes i fjärrfart, samt

b) vid anställning ombord på annat fartyg.

Sjömansskatttabellerna fastställas av Kungl. Maj:t enligt av riksdagen godkända grunder.

I särskilda fall må sjömansskattnämnden föreskriva, att sjömansskatt skall erläggas enligt den för fjärrfart avsedda tabellen jämväl vid anställning ombord på fartyg, som användes i närfart.

Denna förordning träder i kraft å dag som Kungl. Maj:t bestämmer.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 6 november 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, fråga om *sänkning av sjömansskatten* samt anför därvid följande.

I propositionen nr 164 till årets riksdag föreslås i anslutning till förslag om en allmän varuskatt m. m., att den statliga inkomstkatten skall sänkas för små och medelstora inkomster. Det lägre skatteuttaget avses gälla redan vid källskatteuppbörden år 1960.

Enligt de bestämmelser som gäller från och med den 1 januari 1959 taxeras sjöfolk i regel inte till statlig inkomstkatt och ej heller till kommunal inkomstkatt. Dessa skatter har nämligen beträffande lön eller annan gottgörelse, som sjöman uppbär på grund av sin anställning ombord, ersatts av en särskild sjömansskatt. Sjöfolket blir därför inte delaktiga i den skattelindring som föreslagits i propositionen nr 164. Skäl talar emellertid för att en motsvarande skattesänkning beredes även de ombordanställda. Jag anhåller att nu få upptaga denna fråga.

Gällande bestämmelser. Bestämmelserna om sjömansskatt är intagna i en förordning av den 16 maj 1958, nr 295. Förordningen gäller envar som är anställd i redarens tjänst ombord på svenskt handelsfartyg med en bruttodräktighet av minst 100 registerton, när fartyget huvudsakligast användes i fart mellan svenska hamnar utanför öppen kust eller utomskärs vid kusterna samt i fart mellan svensk och utländsk hamn eller mellan utländska hamnar.

De anställda ombord på sådana fartyg skall inte deklarerera för inkomsten ombord och blir inte heller taxerade till kommunal eller statlig inkomstkatt för denna inkomst. De erlägger i stället för varje månad en definitiv källskatt, sjömansskatt, som ersätter inte bara de nämnda inkomstkatter-

na utan även avgifterna till folkpensioneringen och den allmänna sjukförsäkringen.

Sjömansskatten avdrages genom redarens försorg vid utbetalning till sjömannen av lön eller annan ersättning som utgår på grund av anställningen ombord. Skattens belopp uträknas med ledning av särskilda sjömansskatttabeller. Det finns två slag av tabeller, nämligen en som användes vid när-fart och en för fjärrfart. Med fjärrfart avses därvid fart, helt eller delvis, bortom linjen Hanstholm—Lindesnäs eller bortom Cuxhaven.

Skatten enligt när-fartstabellen överensstämmer i princip med uttaget av preliminär skatt i ortsgrupp III vid en kommunal utdebitering av 13 kronor för skatte-krona och vid en folkpensionsavgift å 2,5 procent av den taxerade inkomsten. Vissa jämkningar nedåt har dock företagits med tanke på att sjömansskatten skall vara definitiv. Det kan förtjäna påpekas, att den genomsnittliga kommunala utdebiteringen vid tiden för bestämmelsernas utformning utgjorde 13 kronor 60 öre och att förslag då redan framlagts om höjning av folkpensionsavgiften till 4 procent utan att dessa omständigheter ansågs böra påverka sjömansskattens storlek.

Även fjärrfartstabellen bygger på den för preliminär skatt avsedda tabellen för ortsgrupp III, kommunal utdebitering 13 kronor, ehuru skatten genomgående reducerats efter vissa principer. Skatten enligt den för fjärrfart avsedda tabellen ansluter sig i stort sett till den norska sjömansskatten, som i mycket tjänat som mönster vid utarbetandet av de svenska bestämmelserna på området. I förhållande till beskattningen i land innebär fjärrfartsskatten en inte oväsentlig skattelindring, framför allt för gifta sjömän men även för övriga.

Samtidigt med den svenska sjömansskatten infördes motsvarande skatteformer i Danmark och Finland. En genomgående strävan har varit att utforma sjömansbeskattningen i de fyra nordiska länderna så ensartat som möjligt.

Vid framläggandet av propositionen om sjömansskatt framhölls bl. a., att tabellerna hade utarbetats med beaktande av det normala skattetrycket vid den allmänna beskattningen i land. En viss variation i förhållandet mellan detta skattetryck och sjömansskatten ansågs böra tolereras med hänsyn till den starka schablonisering som utmärker sjömansskatten. Däremot borde en mera markerad förändring i det allmänna skattetrycket medföra att frågan om sjömansskattens höjd tas upp till omprövning.

Departementschefen. Den i propositionen nr 164 föreslagna sänkningen av den statliga inkomstskatten syftar i första hand till att motverka den merbelastning för de stora löntagargrupperna och med dem jämställda som blir en följd av den skärpta indirekta beskattningen.

Huruvida en motsvarande sänkning bör företagas i fråga om sjömansskatten är i och för sig inte självklart. Av den nyss lämnade redogörelsen framgår, att sjömansskatttabellerna på sin tid utformades efter grunder som för de ombordanställda var förhållandevis gynnsamma. Den efterföljande

utvecklingen, innebärande öknningar av de kommunala utdebiteringarna och en väntad höjning av folkpensionsavgiften, synes medföra en ytterligare förskjutning till sjöfolkets förmån. Man kan vidare ställa frågan om inte de ombordanställda — detta gäller särskilt sjömän i fjärrfart — i förhållandevis mindre mån får vidkännas verkningarna av den allmänna varuskatten.

De här redovisade skälen bör emellertid enligt min mening inte få vara avgörande. Såsom framhölls vid skattens införande bör mera markerade förändringar i skattetrycket komma till uttryck i sjömansskattetabellerna, och den nu föreslagna sänkningen av den statliga inkomstskatten får anses innebära en sådan förändring. Härvid bör man enligt min uppfattning inte ta hänsyn till att andra omständigheter kan tala för att sjömansskatten efter någon tid bör jämkas uppåt. Förändringarna vid olika tidpunkter i det allmänna skattetrycket bör i stället komma direkt till uttryck i sjömansskattetabellerna.

Det sagda innebär, att sjöfolket bör ha ett berättigat krav på att sjömansskatten sänkes i anslutning till den nu aktuella sänkningen av den statliga inkomstskatten. Det bör emellertid också stå klart, att en jämkning uppåt kan behöva övervägas, när den pågående utvecklingen i riktning mot ökade kommunala utdebiteringar och höjda folkpensionsavgifter kan bättre överblickas.

Vad slutligen angår frågan om hänsyn bör tas till att de ombordanställda generellt sett kan komma att drabbas förhållandevis mindre av den allmänna varuskatten, anser jag att denna fråga bör besvaras nekande. Generella omsättningsskatter förekommer i flertalet länder, och inköp i utlandet blir därför oftast föremål för en beskattning motsvarande den föreslagna varuskatten. Härtill kommer, att sänkningen av den statliga inkomstskatten för de därav berörda inte kunnat utformas under hänsynstagande till att den reella belastningen av allmän varuskatt varierar.

Jag förordar därför, att sjömansskatten sänkes i samma utsträckning som den statliga inkomstskatten. Det häremot svarande bortfallet av sjömansskatt torde uppgå till ca 1 milj. kronor för helt år räknat. Skattesänkningen bör träda i kraft snarast möjligt efter årsskiftet 1959/60.

I fråga om det tekniska genomförandet av skattesänkningen får jag erinra om att sjömansskattetabellerna är fogade vid sjömansskatteförordningen och sålunda har fastställts av riksdagen. Det är icke möjligt att utarbeta nya tabeller i sådan tid att de kan underställas 1959 års höstriksdag. Ett uppskov med beslutet om skattesänkning till nästa års riksdag skulle åter medföra, att ikraftträdandet av skattesänkningen skulle komma att uppskjutas längre än önskvärt. Jag vill i sammanhanget erinra om att enbart de nya tabellernas utsändande till fartygsbefälhavarna kan beräknas ta i anspråk en tid av två månader.

Nu nämnda förhållanden, som kan komma att vara för handen även vid framtida ändringar i sjömansskattetabellerna, har givit mig anledning ifrågasätta om den nuvarande ordningen, enligt vilken tabellerna utgör en in-

tegerande del av sjömansskatteförordningen, är rationell. Det synes mera praktiskt, att riksdagen fastställer de grunder, efter vilka sjömansskatten skall utgå, och att det får ankomma på Kungl. Maj:t att med ledning härav utfärda nya tabeller.

I enlighet härmed förordar jag, att de nuvarande sjömansskattetabellerna jämte anvisningarna till 10 § utgår ur förordningen samt att i anslutning härtill 7 § 1 mom. omredigeras.

De nya tabellerna synes lämpligen böra byggas på de nuvarande, varvid skattebeloppen i varje särskilt inkomstläge bör reduceras med samma belopp som den statliga inkomstskatten. Sänkningarna bör vara lika för närfart och fjärrfart. Då skattebeloppen enligt sjömansskatteförordningen skall avse månad, erfordras i åtskilliga fall avrundning till helt kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa den närmare tidpunkten för de nya tabellernas tillämpning.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels antaga inom finansdepartementet upprättat förslag till förordning angående ändring i förordningen den 16 maj 1958 (nr 295) om sjömansskatt;

dels ock godkänna de grunder för nya sjömansskattetabeller som angivits i det föregående.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställer jag förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Jan Nipstad